

Eskilstuna kommun
eskilstuna.kommun@eskilstuna.se

Rektorn vid Rinmangymnasiet RI1
Leif.Skoldberg@eskilstuna.se

Beslut för gymnasieskola

efter tillsyn i Rinmangymnasiet RI1
i Eskilstuna kommun

Tillsyn i Rinmangymnasiet RI1

Skolinspektionen genomför tillsyn i Eskilstuna kommun under hösten 2013. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Rinmangymnasiet RI1 besöktes av Skolinspektionen den 19 och den 20 november 2013.

Fakta om skolan

Rinmangymnasiet RI1 erbjuder tre nationella program: industritekniska programmet, teknikprogrammet och barn- och fritidsprogrammet, samt introduktionsprogrammen yrkesintroduktion och programinriktat individuellt val. Utöver detta deltar skolenheten i Skolverkets försöksverksamhet med ett fjärde år på teknikprogrammet som leder till en gymnasieingenjörsexamen.

Lärarna är organiserade i programarbetslag. Skolenheten leds av en rektor och på enheten finns även en biträdande rektor. Rektorn har, när det gäller barn- och fritidsprogrammet, delegerat till den biträdande rektorn de uppgifter som enligt skollagen är möjliga att delegera. Skolenheten delar personal inom elevhälsa, bibliotek och andra gemensamma lokaler med Rinmangymnasiet 2 och Rinmans gymnasiesärskola.

Av nationell statistik från 2012 framgår att för industriprogrammet är andelen elever med slutbetyg inom fyra år 85,7 procent, vilket är högre än för riket (79,8 procent). Resultaten avseende genomsnittlig betygspoäng och andel elever behöriga till universitet och högskola har legat under rikets resultat de senaste fem åren. År 2012 var genomsnittligt betygspoäng 9,7 (jfr rikets 11,8) och andelen elever som erhöll grundläggande behörighet till universitet och högskolestudier var 34 procent (jfr rikets 71 procent).

Kunskapsresultaten för barn- och fritidsprogrammet har varierat under de senaste fem åren. Av nationell statistik från 2012 framgår att det även för barn- och fritidsprogrammet är en högre andel elever som erhåller slutbetyg inom fyra år 83,3 procent i jämförelse med rikets 78,8 procent. Då det gäller genomsnittlig betygspoäng och andel elever behöriga till universitet och högskola är tendensen för de senaste tre åren sjunkande. Den genomsnittliga betygspoängen år 2012 för barn- och fritidsprogrammet var 11,0 (jfr rikets 12,8). Detta år redovisades ingen nationell statistik över andelen behöriga till universitet och högskola men året dessförinnan 2011 erhöll 48 procent (jmf rikets 78 procent) grundläggande behörighet.

Även för skolans teknikprogram visar nationell statistik från 2012 att det är en högre andel elever som erhåller slutbetyg inom fyra år, 93,6 procent i jämförelse med rikets 87,9 procent. Resultaten avseende genomsnittlig betygspoäng och andel elever behöriga till universitet och högskola har varierat under de senaste fem åren. Vissa år har programmet legat över och vissa år under rikets motsvarande värden. År 2012 var den genomsnittliga betygspoängen 13,7 (jfr rikets 14,1) och andelen elever behöriga till universitet och högskola var 87 procent (jmf rikets 91 procent).

För Rinmangymnasiet som helhet (Rinmangymnasiet 1 och 2) har andelen elever med slutbetyg inom fyra år för elever på individuellt program varit högre än för riket som helhet under den senaste femårsperioden.

Helhetsbedömning

Tillsynen visar att utbildningen i Rinmangymnasiet RI1 är inriktad på de nationella målen. Eleverna uppfattar miljön som trygg och kränkningar är ovanliga, och om kränkningar inträffar finns tydliga rutiner för hur dessa ska hanteras. Eleverna får även möjlighet att påverka utbildningen och på skolenheten finns olika forum för samråd där elevrepresentanter deltar och har möjlighet att lyfta frågor av betydelse för utbildningen.

Rektorn tar ett övergripande ansvar för att leda och samordna verksamheten. Det finns en struktur för skolenhetens systematiska kvalitetsarbete och skolenheten håller på att implementera ett nytt verktyg för att mäta kvalitet inom verksamheten. För att rektorn i högre grad ska kunna ta sitt ansvar för att verksamheten utvecklas i förhållande till de nationella målen behöver emellertid kvalitetsarbetet även omfatta uppföljning av elevernas garanterade undervisningstid och det särskilda stödet.

År 2012 har Rinmangymnasiet RI1 ett lägre kunskapsresultat än riket i övrigt. Skolenheten behöver därför i sitt systematiska kvalitetsarbete kartlägga, analysera och följa upp hur skolenhetens resurser utnyttjas för att elevernas kunskapsutveckling ska bli så god som möjlig. En viktig resurs är den lektionstid som lärare och elever har till sitt förfogande. Det framgår av tillsynen att inom vissa kurser försvinner mycket lektionstid – exempelvis på grund av schemabrytande aktiviteter eller lärares frånvaro – utan att någon uppföljning görs om huruvida eleverna får den undervisningstid de har rätt till.

Goda kunskapsresultat förutsätter också att de elever som är i behov av särskilt stöd får den hjälp de har rätt till. Under hösten 2013 har skolans ledning infört en ny process för arbetet med elever i behov av särskilt stöd. Processen benämns Rinmangymnasiets Åtgärdstrappa. Skolinspektionens bedömning är att åtgärdstrappan inte är helt i enlighet med skollagen och dessutom inte tillämpas av alla lärare och annan personal på skolan. Vidare visar granskningen att lärarna agerar olika när de upptäcker att en elev har svårigheter i sitt skolarbete. Exempelvis varierar det mellan lärarna var de drar gränsen mellan det stöd som ska ges inom ramen för en individanpassad undervisning och vad som är särskilt stöd. Skolan behöver därför förtydliga vad som är vad och skilja på de båda processerna för att säkerställa att hanteringen av elevens rätt till särskilt stöd följer den gällande lagstiftningen och att elever i behov av särskilt stöd också får det.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger enligt 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Eskilstuna kommun att vidta nedanstående åtgärd/åtgärder för att avhjälpa påtalade brist/brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 20 mars 2014 redovisas för Skolinspektionen.

Särskilt stöd

Bedömning

Eskestuna kommun måste vidta följande åtgärd/åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Särskilt stöd.

- Rektorn behöver säkerställa att särskilt stöd ges i den omfattning och på det sätt eleverna behöver och har rätt till.
- Rektorn behöver säkerställa att när det befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås ser rektorn till att behovet skyndsamt utreds och att beslut om åtgärdsprogram fattas.

Motivering

Om det befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, ska detta enligt skollagen anmälas till rektorn. Rektorn ska se till att elevens behov skyndsamt utreds och samråd ska ske med elevhälsan om det inte är uppenbart obehövligt. Vidare framgår av skollagen att om utredningen visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska sådant stöd ges till eleven. Ett åtgärdsprogram, som beslutas av rektor, ska då upprättas. Om utredningen visar att eleven inte behöver särskilt stöd, ska rektorn, eller den som rektorn överlåtit beslutanderätten till, i stället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska upprättas. Av åtgärdsprogrammet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärder ska följas upp och utvärderas.

Anmälan

I tillsynen framkommer att Rinmangymnasiet som helhet utarbetat en "åtgärdstrappa för elever i behov av särskilt stöd/insatser". Skolan har beslutat om att åtgärdstrappan ska tillämpas från och med höstterminen 2013.

Tillsynen visar emellertid att det är oklart för lärare och annan personal var gränsen går mellan vad som anses som stöd som ges inom ramen för en individanpassad undervisning och vad som är särskilt stöd. Därmed är det otydligt för lärare och annan personal om och när anmälan ska göras till rektorn om att en elev riskerar att inte nå minst betyget E i en kurs. Förfaringssättet varierar när det upptäcks att en elev riskerar att inte nå godkänt betyg, men mentor förväntas samordna signalerna från ämneslärarna. Enligt skolans åtgärdstrappa har undervisande lärare skyldighet att informera mentor då en elev riskerar att inte nå kunskapsmålen i pågående kurs. Ämnesläraren ska skriva en "F-varning" och tillsammans med eleven upprätta en plan för hur kunskapsmålen ska uppnås. En kopia ska skickas till elevens mentor och skolans expedition. Vid flera F-varningar ska mentorn upprätta en "Pedagogisk åtgärdsplan" – en plan med såväl kortsiktiga som långsiktiga mål, åtgärder samt utvärdering - tillsammans med elev och vårdnadshavare. Det framgår vidare av tillsynen att F-varning inte alltid skrivs av ämnesläraren vid risk att eleven inte når målen, utan att mentorn aktivt får eftersöka information huruvida mentorns elever klarar kursen. Ibland skriver ämnesläraren en kommentar om risk för underkänt betyg i elevens digitala portfolio, som mentorn regelbundet förväntas ta del av.

Granskningen visar att det kan ta lång tid innan rektorn får informationen om att eleven riskerar att inte nå målen. Ibland görs en anmälan till rektorn först när åtgärder

som beskrivs i F-varningen och den pedagogiska åtgärdsplanen inte kan tillgodose elevens behov av stöd, vilket kan ta flera månader efter att en F-varning har upprättats.

Utredning

Av tillsynen framgår att såväl ämnesläraren som mentorn utreder och beslutar om åtgärder som beskrivs i "planer" när en elev riskerar att få betyget F i ett ämne. Mentorn avgör själv om och när elevhälsan ska rådfrågas eller medverka vid de inledande samtalen med eleven eller eleven och vårdnadshavare. När ansvarig skolledare får in anmälan från mentorn aktualiserar skolledaren elevärendet hos elevhälsan och sammankallar eventuellt till ett elevhälsomöte. Elevhälsan utreder och bedömer då behovet av insatser.

Beslut om att upprätta åtgärdsprogram

Som framgår av ovan upprättar ämneslärarna och mentorer olika typer av planer vid de inledande samtalen. Tillsynen visar att de flesta lärarna uppfattar dessa planer som åtgärdsprogram som beslutas av ämnesläraren om det bara berör dennes ämne och av mentorn när eleven riskerar F i flera ämnen eller uppvisar andra problem. Ansvarig skolledare kan sedan i samband med elevhälsomötet besluta om att det ska bli ett nytt eller modifierat åtgärdsprogram.

Särskilt stöd

Tillsynen visar att det särskilda stödet inte är anpassat till behovet. Exempelvis framkommer att eleverna på det studieförberedande programmet inte alltid får det särskilda stöd de har rätt till. Den så kallade studion där resurser för särskilt stöd finns är inte tillgänglig för dessa elever eftersom resurserna inte räcker till; eleverna på yrkesprogrammen prioriteras. Vidare framgår av tillsynen att kuratorsresursen inte är tillräcklig. Dessutom får inte alla elever – som är i behov av det - stöd i form av studiehandledning på modersmålet.

Sammantaget bedömer Skolinspektionen att rektorn måste säkerställa att all personal anmäler till rektorn när en elev riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Vidare behöver rektorn se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds och att samråd sker med elevhälsan om det inte är uppenbart obehövt. Rektorn måste dessutom se till att ett åtgärdsprogram upprättas om utredningen visar att eleven är i behov av särskilt stöd, och att åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn eller den som rektorn överlåtit beslutanderätten till. Rektorn behöver vidare se till att åtgärdsprogrammet innehåller konkreta och utvärderingsbara mål och åtgärder för arbetet med det särskilda stödet. Slutligen måste rektor se till att eleverna får det särskilda stöd som utredningarna visar att de är i behov av.

Författning

3 kap. 8–9 §§ skollagen

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar enligt 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Eskilstuna kommun en anmärkning.

Eskilstuna kommun ska vidta åtgärder för att rätta till bristerna och redovisa de vidtagna åtgärderna till Skolinspektionen senast den 20 mars 2014.

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Bedömning

Skolinspektionen har uppmärksammat följande brist/brister inom bedömningsområdet Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

- Rektorn ansvarar inte för att det i alla delar bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen.

Motivering

Enligt skollagen ska varje skolenhet systematiskt och kontinuerligt följa upp verksamheten, analysera resultaten i förhållande till de nationella målen och utifrån det, planera och utveckla utbildningen.

Rinmangymnasiet 1 har former och rutiner för det systematiska kvalitetsarbete som i stora delar ger ett gott stöd för skolenhetens utvecklingsarbete. Vid skolenheten görs emellertid ingen uppföljning av det särskilda stödet. Som framgår av bedömningsområdet "Särskilt stöd" ovan visar tillsynen att det särskilda stödet inte är anpassat till behovet samt att stöd i form av psykosociala insatser inte finns i tillräcklig omfattning. Vidare följer skolan inte upp hur delar av resurserna kring det särskilda stödet används. I tillsynen framkommer att många lärare har en liten del av sin tjänst avsatt för särskilt stöd. Sammantaget på skolenheten rör det sig om drygt 465 timmar som inte följs upp.

Tillsynen visar att skolenheten inte heller följer upp om eleverna får sin garanterade undervisningstid. Det framkommer att inom vissa kurser försvinner mycket undervisningstid på grund av schemabrytande aktiviteter eller för att skolan inte sätter in vikarier när lärare är frånvarande. Rektor uppger att skolan i några fall lägger ut ett överuttag av undervisningstimmar för att kompensera för eventuellt oförutsett bortfall av undervisningstid, men utöver detta finns inga rutiner för att säkerställa att eleverna får sin garanterade undervisningstid.

Skolinspektionen bedömer att rektorn i skolenhetens kvalitetsarbete, behöver följa upp tillgången till och användningen av skolans resurser för att säkerställa att alla elever i behov av särskilt stöd får det samt följa upp om det särskilda stödet leder till en ökad måluppfyllelse. Vidare behöver rektor följa upp och vid behov säkerställa att eleverna får sin garanterade undervisningstid.

Författning

4 kap. 4 § skollagen,

Lgy 11 2.6 Rektorns ansvar

4 kap. 22 § gymnasieförordningen

I ärendets slutliga handläggning har utredarna Hans-Göran Arvidsson, IngBeth Larsson och Helena Boëthius samt undervisningsråd Ewa Hallberg deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Gunnar Clausson
Enhetschef

Ingela Djurberg
Utredare/Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla verksamheter och hos alla huvudmän. Tillsynen fokuserar på faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevers möjligheter att nå målen för verksamheten. Tillsynen inriktas mot tre huvudområden: Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt. För enskilda huvudmän granskas även huvudmannaskap och godkännande.

Tillsynen av förskola, fritidshem och vuxenutbildning i en kommun är inriktad på hur kommunen tar sitt ansvar för verksamheten. I de fall fritidshem finns vid fristående skolor ingår de i tillsynen av skolenheten. Förskolor som drivs av enskilda huvudmän har fått sitt tillstånd av kommunen och det är därmed kommunen som har ansvaret för tillsyn av dessa.

Alla skolenheter besöks vid tillsynen. Vid den tredjedel av skolorna där Skolinspektionen bedömer att det är lägre risk för problem och brister granskas färre delområden och besöken görs under en halv dag. Övriga skolenheter granskas inom samtliga bedömningspunkter och under flera dagar.

Tillsynen grundar sig på dokument som exempelvis plan mot kränkande behandling, kunskapsresultat och annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, besök i skolenheter och intervjuer. Oavsett tillsynsform ger Skolinspektionens granskning inte någon heltäckande bild av verksamheten utan ska ses som en bild vid det aktuella granskningstillfället inom de områden som ingår i tillsynen.

Efter tillsynen redovisas Skolinspektionens bedömningar i ett beslut. Redovisningen görs i form av avvikelserapportering vilket innebär att det endast är de bedömningspunkter där det förekommer brister som beskrivs i beslutet. För kommuner bedöms även ansvarstagandet som helhet för den utbildning kommunen bedriver. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.